

RUTA PEL CASC ANTIC

Casa de la Vila - Can Sabat - Puntasco - Castell- Església

Sortida : Plaça Onze de setembre

Distància : 4,7 Km

Temps : 1h 35 min

Punts d'aigua : Plaça onze de setembre, carrer major, carrer de la verge, fons de les quintanes, palmeres

Explicació

Canyelles ha estat des de fa molts segles un lloc privilegiat quant a la seva situació, punt clau entre els camins i comunicacions que anaven i venien de la Marítima cap a l'interior del Penedès.

Recordem que en l'època medieval Canyelles formava part integrant del terme d'Olèrdola. El castell de Canyelles va fer de posició avançada per a la defensa del Castell d'Olèrdola en temps del predomini militar a Olèrdola, El Garraf, una immensa pedra que feia de frontera natural entre Barcelona i Tarragona, tenia un punt per passar fàcilment Canyelles.

Era necessària una posició estratègica que protegís el pas des del Garraf, molt despoblat, cap a la militaritzada Olèrdola: per això es va construir el castell de Canyelles, la clau de pas.

Per entendre la importància del castell s'ha de situar en els anys en què la carretera entre Vilanova i Vilafranca no existia. La via no es va construir fins al segle XVIII, i el castell vigilava el tràfic entre la costa i l'interior. Més tard en temps de pau cobrava dret de pas per utilitzar la via i el pont d'accés per sobre de la riera. (Abans del segle XVIII el camí seguia la Canyada Reial a través de la Cogullada per la cresta de la Serra del Cavall fins al Coll de l'Àliga amb una derivació fins a Canyelles). Amb aquesta ruta descobrirem la via del S XVIII i on es cobrava el peatge.

Primer Punt: L'Ajuntament de Canyelles.

Comencem la nostra ruta a la Plaça Onze de Setembre. On avui podem trobar l'Ajuntament de Canyelles antigament es reunia la gent a fer un cafè "al Centre" edifici emblemàtic també conegut per Ca la Pilar. Així doncs quan Pilar es va retirar l'edifici en molt mal estat va ser derruït i es va construir l'actual però l'ús del com roman sent popular i dóna un servei al nostre poble.

Segon Punt:

A la següent plaça trobem una font que fa referència a Frare Pedro de Canyelles Dominic S XVIII, idealista i missioner entre els moros a Tunis i València. També trobem l'antiga casa de la Vila, Can Sabat S.XVIII (queda enfront a l'esquerra, avui reconvertit en els cellers Graudoria) i la tenda de comestibles amb més antiguitat de Canyelles; avui, però, l'edifici on es troba és de construcció nova. .i es coneix per Cal Deus on es fa una bona botifarra casolana.

Des d'aquesta plaça podem pujar per el carrer Nou i anar al Forn de pa de llenya Bertran on es cou el pa amb la recepta familiar que es passa de pares a fills.

Al obrador es cou el pa i es pot veure el forner treballant a l'estil antic.

Tercer Punt:

Reprenem la ruta a la plaça del punt 2 i ascendim pel carrer Major fins a arribar a la següent font del carrer de la Verge on aquí podem veure les muralles del Castell.

En aquest moment estem trepitjant l'antiga carretera del S XVIII i si mirem a baix on avui hi ha una rotonda que uneix Canyelles amb Vilafranca, Vilanova i Sant Pere abans hi havia un edifici El Puntasco o Pontasco just on hi ha dos plataners que és l'única cosa que queda d'aquell important punt on en 1844 Canyelles cobrava peatge per passar pel pont sobre la riera a tots els carruatges, la qual cosa perdurarà fins a la segona meitat del segle XIX.

Si ha vingut des de Vilafranca ha pogut veure la Roca Foradada: Forat en la roca que es troba en la vessant oest que avui dóna nom al pont que hi ha just al costat. En aquest lloc es diu que va ser ocupat per bandolers i lladres als segles XVIII i XIX per assaltar diligències. També va ser refugi i amagatall .

Quart Punt :

Tornem enrere i pugem a dalt fins a la Porta del Castell ja mà dreta també podem veure la porta de la rectoria. amagatall para fer emboscades durant la guerra dels Carlistes.

Castell de Canyelles

Hi ha un episodi que confereix un gran protagonisme el castell de Canyelles, quan el rei Joan II resident a Barcelona ja l'edat de 82 anys va fer estada al costat del foc una nit de desembre de l'any 1478. Explica el escrivà reial que el rei havia sortit de cacera amb un grup de falconers, muntera i gossos, i va arribar fins al Garraf des de Sant Boi i els aiguamolls de Castelldefels. Per recuperar-se del fred que havia pres, va decidir refugiar-se al castell de Canyelles davant el foc. Però no li havia de servir de molt, ja que no es va refer i va morir poc després, a Barcelona, el 19 de gener de 1479, a causa d'aquesta cacera hivernal pel Garraf.

Aquest fet històric està immortalitzat en la ceràmica de la Font pública del Barri de les *Quintanes per on passarem més endavant.

Cinqué Punt :farem un gran salt en tel temps per parlar dels primers barons del Castell, Els Terré.

Sobre l'any 1002 (quan tenim text escrit on figuren els primers noms dels líders de Canyelles): El baró Joaquín es va casar en unes primeres i úniques núpcies amb Elisabeth de Ciurana. D'aquesta unió van sorgir projectes, reformes i un intens treball de replantejament de les metes amb Vilanova i la Geltrú, així com la segregació de la parròquia de Sant Miquel d'Olèrdola i la construcció de l'actual església i casa rectoral. Actualment reencarnats en els gegants de Canyelles, Joaquim i Elisabeth són un dels emblemes del nostre municipi i seria fantàstic que la seva llar fos el seu propi castell.

L'últim Terré va morir sense successió l'any 1706 i el castell va passar a una altra estirp, els Bouffard.

Amb Ramón de Bouffard va arribar la invasió napoleònica i encara que no es té constància que Ramón de Bouffard prengué part acitva en cap batalla contra les tropes franceses, el fet que Canyelles estigués en un lloc clau entre Vilanova i Vilafranca, per on si que passaven els soldats, va fer que, de rebot Canyelles també sortís afectada. Clar, els soldats feien parada i prenién part de les collites dels agricultors del poble, entre uns altres.

De totes maneres, a Canyelles no es va sofrir molt, la qual cosa queda demostrat que l'església de Santa Magdalena, com a temple, hauria estat la Primera a sofrir els efectes de la represàlia, però tal com es demostra en els escrits que es conserven no va anar així. J

Ja cap al final es va anant venent bona part de les terres. L'última explotació va ser unes terres en l'empresa de lleixiu Henkel Ibèrica que va ser la segona indústria del poble durant molts anys després de Pirotècnia Igual. Aquest espai de cultiu al marge del torrent de Cal Ferrer anomenat La Parellada, el nom li ve per una mesura agrària catalana que equival a 2500-3000 m², i que era la superfície que una parella de bous podia llaurar en un dia.

A partir d'aquí el descens del sector agrícola i l'absència de la família Regueró (propietària del castell) que s'havia instal·lat a Barcelona va propiciar que el castell es posés a la venda. En 1982 un conegut constructor de Vilanova, Miquel Salines Bofill ho va comprar i ho va restaurar. El Sr. Salines va morir al gener de 2009 i el castell ha estat heretat pels seus tres fills Antonio, Ana i Pilar Salines.

Sisè Punt: Darrera del Castell

La Llegenda

DES D'AQUEST PUNT PODEM OBSERVAR LA PROXIMITAT DELS DOS CASTELLS el d'Olèrdola i el de Canyelles.

Llegenda de Canyelles: Diuen que en temps d'invasió dels almogàvers al segle XII la gent que vivia per aquesta regió amagats dins del castell menjaven peix fresc cada dia. Això provaria un passadís subterrani que comunicaria els dos castells amb les coves de Sitges.

Setè Punt:

FONT DEL MARCEL A les Quintanes.

Quant a la hidrografia, cal dir que a Canyelles no hi ha hagut mai massa aigua. la riera de Santa Digna, amb capçalera en l'Alt Penedès, pren nom de rierol de Canyelles quan entra al terme d'Olèrdola i surt per Sant Pere de Ribes deixant el seu pas pel nostre municipi. A part de la riera, cal esmentar poques fonts dins del terme de Canyelles. Moltes cases i masies tenen el seu propi pou i cisternes per al proveïment de la casa, però excepte algun pou de sort,

Com el pou d'en Maurici, escassejava molt l'aigua a Canyelles.

Pel que fa a l'aigua: el gran canvi es va produir quan al 1970 els germans Collado, a força de les seves prospeccions realitzades en els terrenys del Raval de la seva propietat, van trobar una abundant font d'aigua que seria compartida per Vilanova. Va ser llavors quan es van construir les fonts famoses del poble amb ceràmiques de fets històrics que commemoren els fets més destacats del poble. Dins Les Quintanes tenim una: "A Bertran de Canyelles s.XIII Cancellier del rei Jaime II d'Aragó i veguer del Penedès i de *Montblanc."

Vuitè Punt: Fem un passeig pel barri de les Quintanes que es diu així per la muntanya on els pastors portaven a pastar el ramat. Són els terrenys que es troben al voltant de les masies o castells i que mai són tancades. Una quintana a Canyelles equival al doble que la de Vilafranca, que era de 4.856 m².

Novè Punt: PARADA. Pou d'en MAURICI. CAMÍ DEL PLA DEL BOSC.

Les aigües de pluja provinents del Puig de l'Àliga flueixen en aquest punt a l'oest per un pendent bastant abrupte. De nord a sud apareix, el torrent del pou d'en Maurici i la i el de de les Alzines, que encara que unint-se al peu del pou forma el rierol que passa pel costat del poble, separant-ho del barri del Raval.

Desè Punt:

Continuem uns carrers a baix i girem a la dreta fins a arribar al pàrquing del col·legi des d'aquí observem el Buscarró, és un bosc molt tupid i de poca altura on actualment està el poliesportiu.

Onzè Punt:

Un altre torrent important de Canyelles és el de Cal Deus: Nosaltres ho seguirem des de darrere dels col·legis fins a les Palmeres. Paral·lel a aquest torrent corre una via avui asfaltada. Molt paisatgístic amb bancs i miradors.

Aquí començava l'antic camí que unia Canyelles amb Vilanova abans del segle XVIII i que després va ser substituït pel nou traçat que passava pel Castell i el pont . A mà esquerra Passem als peus del Puig de les Forques de 283m. Una Forca és un aparell format per una barra horitzontal sostinguda per un o dos pals verticals, de la qual penja una corda amb un nus corredor que permet escanyar a condemnats a mort. El lloc que es coneix amb aquest nom es diu així des de la guerra dels Segadors, on es van fer diverses execucions.

Aquí també van trobar jaciments iber - Romans : un extrem d'àmfora romana.

Dotzè punt :

A mig camí ja a la dreta podem veure un penya-segat anomenat Penya de l'Escofet o també conegut com la Facu de 448m on avui es fa escalada, estem just al peu del Puig de L'Àliga 468m

Quan arribem a les Palmeres hi ha una Font. Per tornar podem fer el mateix camí o podem agafar la ruta del Pla del Bosc .